

La naziun spagnola oz ed antruras

Unificaziun u pluralissem

DA GUIU SOBIELA-CAANITZ

■ **Dapi onns cumbattan il parlament e la regenza da la Catalogna per che lur pajais (7522596 olmas il 2016) vegnia reconuschì sco naziun, en il senn da la Scozia (5404700) en il Regnam unì, u sco cuminanza, en il senn da la Flandra (6477804) u Vallonia (3602216) en la Belgia.** L'art. 2 da l'actuala constituziun spagnola di: «La Constitución se fundamenta en la indisoluble unidad de la Nación española, patria común e indivisible de todos los españoles.» Ils art. 1–3 da la constituziun belga percenter tunan:

– Art. 1: «La Belgique est un Etat fédéral qui se compose des communautés et des régions.»

– Art. 2: «La Belgique comprend trois communautés: la Communauté française, la Communauté flamande et la Communauté germanophone.»

– Art. 3: «La Belgique comprend trois régions: la Région wallonne, la Région flamande et la Région bruxelloise.»

Ma la Spagna n'accepta betg in tal sistem; ella lascha valair mo il rom da sia constituziun ed ha perfin dacurt limità las cumpetenzas democraticain stipuladas dal statut regional. Las elecziuns catalanas da december 2017 han dentant confermà la pretaisa dal pievel da vegnir reconuschì sco atgna naziun. L'arbitrariadad spagnola en chausa va enavos enfin a l'entschatta dal 18avel tschientaner, cur che retg Filip V (1683–1746) ha aboli las instituziuns tradiziunalas dals stadis da la curuna d'Aragón. En il 16avel e 17avel tschientaner valeva l'uniun persunala da duas curunas: «La Castiglia possedevas duas

terzas da la penisla (...). Ella era organisada per gronda part a moda unitara. La vart aragonaisa era ina sort federaziun cun [l'Aragón per propi,] la Catalogna, València e Mallorca; era la Sicilia, Napoli e la Sardegna eran da la curuna d'Aragón» (1). Pir Filip V ha creà la Spagna unitara. Gia en il sisavel e setavel tschientaner enconuscheva la Penisla Iberica in tal stadi, numnadain il regnam visigotic da Toledo, cunzunt suenter la conversiun al catolicissem 589 da ses retg Ricard († 601). La latinista ed istoricra Suzanne Teillet (Universitad da Paris Sorbonne) ha perscrutà il svilup da lez reginam dal sisavel tschientaner enfin a l'entschatta da l'otgavel, gist avant la conquista araba. I suonda ina resumaziun da ses essai areguard il reginam catolic da Toledo (2).

Dals Visigots als Francons

Il reginam visigotic da Toledo ha dà a la latinitad cristiana in da ses scripturs ils pli renumads: Isidor da Sevilla (Isidorus Hispalensis, ca. 560–636), uestg da Sevilla. Teillet punctuescha: «Sia 'Historia Gothorum' deriva d'ina inspiraziun stretgamin naziunala, scritta per glorifigar la 'gens Gothorum' (...). La 'virtus' [il curaschi] è l'agen merit da la 'gens Gothorum' (...). La conversiun dals Gots da la Spagna al catolicissem (...) è il punct culminant da l'ovra (...). A la fin da la 'Laus Spaniae' dechanta Isidor la naziun novnaschida da l'uniun da la 'gens Gothorum' cun la 'Hispania', anteriura provinza romana» (pp. 477–478, 480 e 494). Archvestg Giulian da Toledo (ca. 642–690) «ha exprimì l'entira idea da sia naziun spagnola e gotica a la fin dal 7avel tschientaner en sia 'Historia Wamba' (...). El l'exal-

tescha en ses trais elements ch'Isidor aveva definì tschinquanta onns pli baud: 'Rex, gens et patria Gothorum'» (p. 585). L'autura punctuescha l'ostilitad da l'archvestg envers ils gidieus («Iudaeorum blasphemantium») bandischads da la Spagna visigotica (p. 635 e nota 305). Il reginam unitar da Toledo è svanì cun l'invasiun araba; lezza ha pertutgà la pli gronda part da la Penisla Iberica. «Il domini da l'islam n'ha dentant betg cuntanschì populaziuns indigenas orasum en il nord da la penisla (...). Ils Francons da Carl il Grond († 814) han fermà l'expansiun araba (...). En duas champagnas militaras franconas tranter 785 e 801 en la part nordost da la penisla èn naschids contadis independents (...). Carl als ha integrads en ses imperi, nua ch'i han furmà in rempar ordvart impurtant cunter ils muslims (...). A l'entschatta dal 9avel tschientaner sa tractavi da nov contadis (...). Lur manaders eran l'emprim nobels indigens u visigotics; conts da derivanza francona als ha bainbaud remplazzads (...). Vers la fin dal tschientaner è la pussanza dals Carolingis sminuida; ils conts (...) èn vegnids suverans ereditars» (3). En il 12avel e 13avel tschientaner è naschida la gruppa da stadis iberics da la curuna d'Aragón, part essenziala da l'Europa politica, economica e culturala enfin a retg Filip V; lez ha per uschè da dir restaurà la Spagna unitara.

1. Walther L. Bernecker et alii, *Eine kleine Geschichte Kataloniens*. Frankfurt am Main (Suhrkamp, ISBN 3-518-45879-2) 2007, p. 44.

2. Suzanne Teillet, *Des Goths à la nation gothique*. Segunda ediziun repassada e curregida. Paris (Les Belles Lettres, ISBN 978-2-251-38108-5) 2011.

3. Walther L. Bernecker (sco nota 1), pp. 12–13.